

ΜΟΥΣΕΙΟ

Ιστορία & Πολιτισμός των Μεσογείων Αττικής

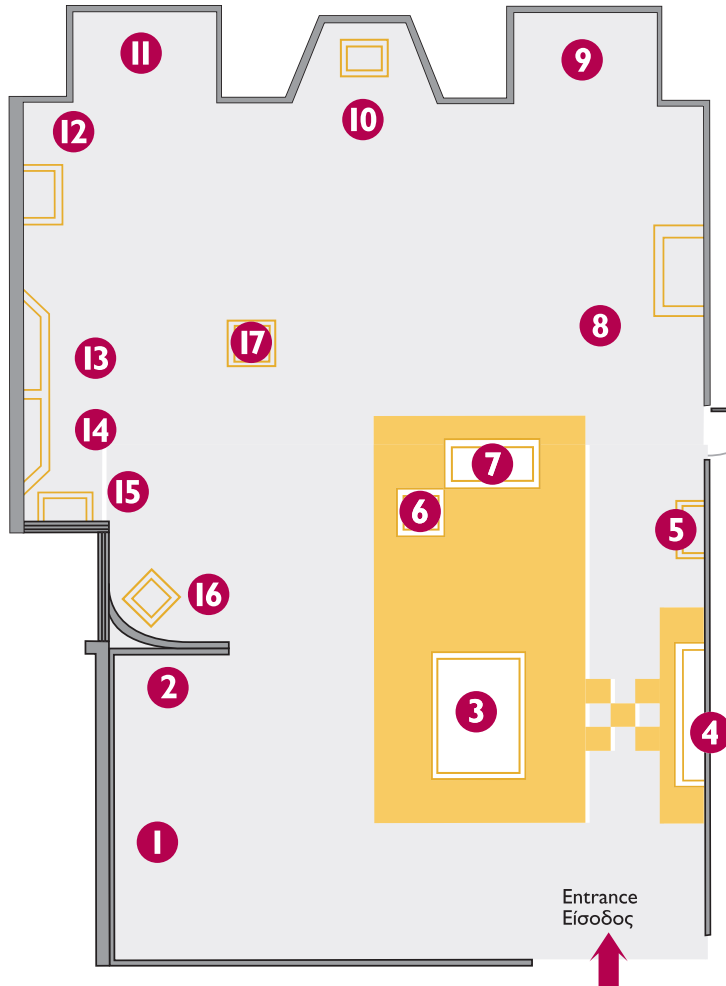
MUSEUM

Mesogeia Attica History & Civilisation

Κάτοψη Μουσείου

Airport Museum Plan

1	Πληροφοριακό κείμενο Information text
2	Αρχαιολογικός Χάρτης του αεροδρομίου Archaeological map of the Airport
3	Πρόπλασμα προϊστορικού οικισμού του λόφου Ζάγανι Model of the Zagani hill settlement
4	Αεροφωτογραφίες & αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής Ζάγανι Aerial photos of Zagani and archaeological findings from the area
5	Αμφορείς και κοσμήματα Vases and jewellery
6	Επιγραφή "ΟΡΟC" Inscription "ΟΡΟC"
7	Αμφορείς & ευρήματα από την περιοχή Ζάγανι Vases and other findings of Zagani
8	Έργα του εργαστηρίου κεραμικής Artifacts of the pottery workshop
9	Ευρήματα ταφής Findings from burial
10	Άγαλμα της Σφιγγας των Σπατών Sculpture of the Spata Sphinx
11	Ταφή Burial
12	Ευρήματα Βυζαντινής Περιόδου Archaeological findings of the Byzantine period
13	Ευρήματα Βυζαντινής Περιόδου Archaeological findings of the Byzantine period
14	Ευρήματα Βυζαντινής Περιόδου Archaeological findings of the Byzantine period
15	Ευρήματα Βυζαντινής Περιόδου Archaeological findings of the Byzantine period
16	Επιτύμβια λίκυθος Grave lekythos
17	Αμφορείς και σκύφοι Vases and skyphoi

Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» (ΔΑΑ), σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού (Β' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων, Ιε Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων), δημιούργησε την Έκθεση Αρχαιολογικών Ευρημάτων Περιοχής Αεροδρομίου σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο εμβαδού 200 τ.μ. Η Έκθεση, η οποία εγκαινιάστηκε το 2003, χρηματοδοτήθηκε από τον ΔΑΑ και περιλαμβάνει 172 αρχαία αντικείμενα που χρονολογούνται από τη Νεολιθική και Πρωτοελλαδική εποχή μέχρι και τη Μεταβυζαντινή περίοδο. Ο ΔΑΑ τιμήθηκε με έπαινο στην ενότητα «Πολιτισμός», στο πλαίσιο των Αριστείων Κοινωνικής Προσφοράς 2003 του Συνδέσμου Διαφημιζομένων Ελλάδος για τη συμβολή του στην ανάδειξη του πολιτισμού της πατρίδας μας, με έμφαση στην ευρύτερη περιοχή του Αεροδρομίου.

Athens International Airport "Eleftherios Venizelos" (AIA), in cooperation with the Ministry of Culture (B' Ephorate of Prehistoric & Classical Antiquities & Ist Ephorate of Byzantine Antiquities), created the Exhibition of Archaeological Findings from the Airport Area at a specially designed 200 m² area. The Exhibition, which was inaugurated in 2003, was sponsored by AIA and comprises 172 archaeological findings dating from the Neolithic and Early Helladic through the Post-Byzantine period. AIA received a "Commendation" in the Culture Category, in the framework of the 2003 Corporate Social Responsibility Excellence Awards organised by the Greek Advertisers Association, for its contribution to the promotion of the cultural heritage of our country, with an emphasis on the greater airport area.

Ανασκαφική έρευνα στο χώρο του Αεροδρομίου στα Σπάτα

Η αίθουσα αφηγείται την ιστορία από το τέλος της Νεολιθικής εποχής (γύρω στο 3.000 π.Χ.) μιας άλλοτε γαλήνιας αγροτικής γωνιάς της Αττικής. Τα στοιχεία που τη συνθέτουν προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τις ανασκαφές για το Αεροδρόμιο, που υπήρξε ένα ορόσημο για την ιστορία της περιοχής.

Η ζωή αρχίζει με τον οικισμό της αρχής της εποχής του χαλκού, που βρέθηκε στην κορυφή του λόφου Ζάγανι, στα βόρεια όρια του Αεροδρομίου. Την εικόνα του οχυρού αποδίδει με απόλυτη ακρίβεια το πρόπλασμα στη μέση της αίθουσας (3), ενώ η επιλογή από πέτρινα εργαλεία και χονδροειδή κεραμική στην προθήκη (4) μάς μεταφέρει στο ταραγμένο περιβάλλον της μεταβατικής αυτής περιόδου.

Τα αγγεία με την αυστηρή ομορφιά του πρώιμου και του ώριμου γεωμετρικού ρυθμού (9ος-8ος αι. π.Χ.), που εκτίθενται στην προθήκη (9) προέρχονται από ένα νεκροταφείο στο βόρειο άκρο του Αεροδρομίου.

Το τοπίο ακολούθησε τις κοσμοϊστορικές αλλαγές του τέλους του 6ου αιώνα. Το πυκνό πλέγμα των αττικών δρόμων του 5ου και 4ου αι. π.Χ., που τμήμα του καλύπτει το χώρο του Αεροδρομίου, αποτέλεσε ουσιαστική προϋπόθεση για τη λειτουργία της νέας αθηναϊκής δημοκρατίας.

Οι κυριότερες από τις σύγχρονες λεωφόρους μας ακολουθούν ακόμη και σήμερα τα ίχνη της αρχαίας χάραξης. Σημαντικά είναι όμως τα ευρήματα των ανασκαφών του Αεροδρομίου και για τη γνώση της μορφής του αττικού δήμου. Τον κάθε οικισμό αποτελούν εδώ λίγες μόνο (έξι έως εννιά το πολύ) αγροικίες, χτισμένες σε απόσταση 100 μ. έως 300 μ. μεταξύ τους.

Στο κέντρο βρίσκεται συχνά ένα σταυροδρόμι, δίπλα το δημόσιο πηγάδι και πιθανόν κάποιο μικρό ιερό. Τα σπίτια είναι χτισμένα δίπλα στο δρόμο, στην άκρη του χωραφιού ή στο βάθος του κήπου. Εδώ κι εκεί κατά μήκος του δρόμου προβάλλει κάποιος οικογενειακός ταφικός περίβολος, ενώ πιο πέρα, στο σημείο που χάνεται ο δρόμος, καπνίζει το καμίνι ενός εργαστηρίου κεραμικής (προϊόντα ενός από τα δύο βλέπουμε στην προθήκη (8)).

Η μακρά ειρηνική εποχή που εξασφαλίζει η ρωμαϊκή κυριαρχία θα ενισχύσει τις τάσεις συγκέντρωσης της γαιοκτησίας, όπως δείχνει η ανασκαφή δύο μεγάλων αγροικιών που εκμεταλλεύονται τον 4ο αι. μ.Χ. χώρο στα βόρεια και τα νότια του Αεροδρομίου.

Την εικόνα αυτή συμπληρώνει στα μέσα του 6ου αι. μ.Χ., χωρίς να την αλλάξει, ένας συνοικισμός από μερικά φτωχά σπιτάκια πολύ πιθανόν δουλοπάροικων, στριμωγμένα στην πλαγιά του λόφου, όπου η κυρίαρχη παρουσία ενός μεγάλου λινού (πατητήρι), αποτελεί τη μοναδική σύνδεση της νέας εποχής με το Διόνυσο των αττικών δήμων.

Γεώργιος Σταϊνχάουερ
Αρχαιολόγος

Αρχαιολογικές μαρτυρίες από την ύστερη αρχαιότητα μέχρι τους μεταβυζαντινούς χρόνους στην περιοχή του Αεροδρομίου

Με την εδραίωση του χριστιανισμού στον ελλαδικό χώρο μεταξύ του 4ου και 6ου αι. μ.Χ. θα επέλθουν κοινωνικές αλλαγές, που σταδιακά θα επηρεάσουν και τους κατοίκους αυτής της επαρχιακής για την αυτοκρατορία περιοχής, όπως ήταν η Αττική.

Περί τα μέσα του 5ου αι. μ.Χ. η ίδρυση μίας τρίκλιτης βασιλικής στη θέση Σκύμπη των Σπάτων, κοντά στα βόρεια όρια του Αεροδρομίου, θα πρέπει να απετέλεσε σημείο αναφοράς για τον πληθυσμό της ευρύτερης περιοχής, τεκμήρια των αγροτικών δραστηριοτήτων του οποίου διαπιστώθηκαν σε διάφορες θέσεις στη διάρκεια των ανασκαφών στο χώρο του Αερολιμένα. Μεταξύ αυτών, σημειώνουμε ιδιαίτερα τον εντοπισμό μικρής αγροτικής εγκατάστασης, δυτικά του Ναού των Αγίων Πέτρου και Παύλου, της οποίας η καταστροφή από πυρκαγιά κατά τον 7ο αι. μ.Χ., ενδέχεται να οφείλεται σε σλαβικές επιδρομές, που κατά τον 7ο-8ο αι. προκάλεσαν σοβαρά προβλήματα στο νοτιοελλαδικό χώρο.

Στη μεσοβυζαντινή περίοδο (9ος-12ος αι. μ.Χ.), η Αττική γνωρίζει μία γενικότερη ανάκαμψη, που για το χώρο του Αεροδρομίου τεκμηριώνεται από την αύξηση των θέσεων κατοίκησης. Ενδεικτική είναι η επανεγκατάσταση σε δύο υστερορωμαϊκές αγροικίες στο βόρειο και νότιο άκρο του, καθώς και η ανέγερση, κατά το β' ήμισυ του 11ου αι. μ.Χ., ενός μεγάλου αγροτικού συγκροτήματος δυτικά του Ναού των Αγίων Πέτρου και Παύλου.

Το τμήμα του συγκροτήματος αυτού, στο βαθμό που κατέστη δυνατόν να ερευνηθεί ανασκαφικά, έδειξε ότι διέθετε επαρκή υποδομή για την εκτέλεση οικιακών και αγροτικών εργασιών και ευρύχωρες αποθήκες με μεγάλα πήλινα πιθάρια για τη φύλαξη των προϊόντων. Η συνεχής χρήση και ανάπτυξη του κατά το 13ο αι. μ.Χ. μαρτυρούν την ιδιαίτερη σημασία της θέσης για τον έλεγχο της αγροτικής παραγωγής της περιοχής και κατά την επόμενη περίοδο.

Έτσι, μετά την κατάληψη της Αττικής από τους Λατίνους το 1204, το συγκρότημα φαίνεται ότι περιήλθε στην κατοχή κάποιου φράγκου γαιοκτήμονα, ο οποίος προχώρησε στην επισκευή και επέκτασή του, κυρίως προς τα βόρεια όπου κατασκευάστηκαν νέοι χώροι αποθήκευσης και Πύργος για την προστασία της ιδιοκτησίας από ληστρικές επιδρομές,

Η βίαιη καταστροφή της εγκατάστασης, στα τέλη του 13ου αρχές – 14ου αι. μ.Χ. δεν αποκλείεται να συνδέεται με τις επιθέσεις που συνόδευσαν την κατάληψη της περιοχής από τους Καταλανούς το 1311. Ο χώρος φαίνεται ότι δεν κατοικήθηκε στη συνέχεια του 14ου αι. μ.Χ., περίοδο κατά την οποία άρχισαν να εγκαθίστανται σταδιακά στην Αττική οι ορθόδοξοι Αρβανίτες. Στους πρώιμους μεταβυζαντινούς χρόνους, έπειτα από την κατάληψη της Αττικής από τους Οθωμανούς το 1456, η ίδρυση στην ίδια θέση ενός Ναού αφιερωμένου στους Αγίους Πέτρο και Παύλο δημιουργεί ένα νέο σημείο αναφοράς για την περιοχή, με ιδιαίτερη σημασία μέχρι τις ημέρες μας. Ο ναός, πολυούχος των Σπátων, συνδεδεμένος με θαύματα που η τοπική παράδοση διατηρεί ακόμη ζωντανά, μεταφέρθηκε σε νέα θέση, 340 μέτρα δυτικότερα για τις ανάγκες κατασκευής του δυτικού αεροδιαδρόμου του Αερολιμένα. Το μνημείο, στον αρχιτεκτονικό τύπο του δικιονίου σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλο, διατηρεί από τον αρχικό του διάκοσμο μόνο μία ολόσωμη παράσταση του Αγίου Χαραλάμπους, έργο της σχολής του ζωγράφου Γεωργίου Μάρκου, του 18ου αι. Ο εντοπισμός, στο εσωτερικό του ναού και περιμετρικά του, ενός μεγάλου αριθμού ταφών που ανάγονται από τα τέλη του 11ου αι. μ.Χ., μαρτυρεί τη λειτουργία οργανωμένου κοιμητηρίου, που διατηρήθηκε και μετά την οικοδόμησή του, μέχρι και τα όψιμα μεταβυζαντινά χρόνια.

Μεταγενέστερα, στον 17ο αι. μ.Χ., στοιχεία οργανωμένης εγκατάστασης τεκμηριώνονται από συγκρότημα κτισμάτων αποθηκευτικού εργαστηριακού χαρακτήρα, τα ερείπια του οποίου εντοπίστηκαν στο ΒΔ τμήμα του Αερολιμένα, ενώ μαρτυρία για αγροτική δραστηριότητα στους νεότερους χρόνους, παρέχει μεγάλο ερειπωμένο υποστατικό του 19ου αι. (που δεν κατέστη δυνατόν να διασωθεί) σε χαμηλό ύψωμα στην ανατολική πλευρά του χώρου.

Ελένη Γκίνη - Τσοφοπούλου
Αρχαιολόγος

Αρχαιολογικός Χάρτης Περιοχής Αεροδρομίου Archaeological Map of the Airport Area

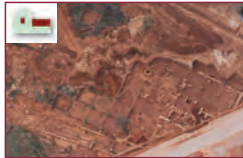

ΥΠΟΜΝΗΜΑ - LEGEND

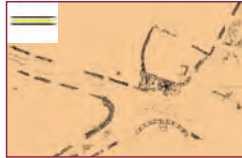
	Η πορεία των αρχαίων δρόμων βάσει αεροφωτογραφιών - The network of ancient roads detected on aerial photographs		Ανεσκαμμένα τμήματα των αρχαίων δρόμων - Excavated parts of ancient roads		Προϊστορικός οικισμός, 3200 - 2800 π.Χ. Prehistoric settlement, 3200 - 2800 B.C.		Υστερορωμαϊκός οικισμός, 6ος αι. μ.Χ. Late-Roman settlement, 6th c. A.D.
	Περιοχή Αεροδρομίου - Airport area		Νεκροταφείο Cemetery		Ιερό Sanctuary		Αγροικία Country house
	Ταφικός περίβολος Burial enclosure		Πύργος Tower		Αγροικία Country house		Καμίνια Kilns
	Καμίνια Kilns	Ιστορικοί χρόνοι 9ος αι. π.Χ.-4ος αι. μ.Χ. Historical time 9th c. B.C.-4th c. A.D.		Παλαιοχριστιανική, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή περίοδος 4ος - 18ος αι. μ.Χ. Late-Roman, Byzantine and Post-Byzantine period 4th - 18th c. A.D.			

Προϊστορικός οικισμός στο λόφο Ζάγανι, 3200-2800 π.Χ.
Prehistoric settlement on top of Zagani hill, 3200-2800 B.C.

Τμήμα του αρχαίου δρόμου και αγροικία
Ancient road and country house

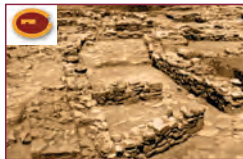
Σταυροδρόμι με αρχαίο ιερό, ταφικό περίβολο και πηγάδι
Crossroads with shrine, burial enclosure and well

Εργαστήριο κεραμικής, 4ος - 2ος αι. π.Χ.
Potter's workshop, 4th - 2nd c. B.C.

Αγρόκτημα ελληνιστικής εποχής
Country house of hellenistic period

Οικισμός αμπελοουργών, 6ος αι. μ.Χ.
Wine producers' settlement, 6th c. A.D.

Ταφικός περίβολος, 4ος αι. π.Χ.
Burial enclosure, 4th c. B.C.

Δίδυμο ιερό του 5ου αι. π.Χ.
"Twin" sanctuary, 5th c. B.C.

Αρχαίος δρόμος
Ancient road

Η ανασκαφή των Αγίων Πέτρου και Παύλου Σπάτων
Excavation at Saints Peter and Paul, Spata

Αγροικία, 4ος αι. π.Χ.
Country house, 4th c. B.C.

Excavations on the site of the Airport at Spata

This room narrates the history of a once peaceful, rural corner of Attica, from the end of the Neolithic Age (around 3000 B.C.).

The information given comes almost exclusively from the excavations conducted on the site of the Airport, which was a landmark for the region.

Man's presence here began with the Early Bronze Age fortified settlement uncovered on the top of Zagani hill, at the north edge of the Airport.

The model in the middle of the room (3) provides an accurate picture of this site, while the selection of stone tools and coarse-ware pottery in showcase (4) transports us to the troubled climate of this transitional period.

The vases with the austere beauty of the Early and Late Geometric style (9th-8th c. B.C.), which are exhibited in showcase (9) come from a cemetery found at the north edge of the Airport. The landscape bears the imprints of the historic changes that took place in the late 6th century B.C.

The dense road network of Attica in the 5th and 4th centuries B.C., part of which covered the site of the Airport, was an essential precondition for the functioning of the young Athenian Democracy. The main modern motorways in fact follow the traces of the ancient routes. The findings from the airport excavations also make a significant contribution to our knowledge of the Attic deme. Each settlement evidently comprised a few (six to nine) farmsteads, at a distance of 100 to 300 meters from each other.

At the centre, there was often a crossroads, next to the public well, and possibly a small sanctuary. The houses were built along the road, at the edge of the field or the far end of the garden. Here and there along the roadside stood a family tomb enclosure, while further off, where the road disappeared on the horizon, rose the smoke from the kiln of a potter's workshop (the products of one of the two brought to light are displayed in showcase (8)).

The long period of peace which Roman domination secured reinforced the tendencies to concentrate landownership and form large estates. This is indicated by the two large farmhouses excavated here, which in the 4th century A.D. exploited land to the north and the south of the Airport. The picture was completed, without change, in the mid-6th century, by a synoecism (amalgamation) of a few humble houses, very likely of serfs, crammed on the hillside, in which the dominant presence of a grape-pressing installation is the only link of the new era with the Dionysos of the Attic demes.

Georgios Steinhauer
Archaeologist

Archaeological evidence from late antiquity to the Post-Byzantine period in the area of the Airport

The consolidation of Christianity in Greece, between the 4th and the 6th century, brought social changes which gradually affected the inhabitants of Attica, by then a provincial region for the Empire. Around the mid-5th century A.D. a three-aisled basilica was erected in the locality Skybti of Spata, near the north edge of the Airport, which must have been a reference point for the population of the wider area. Evidence of agricultural activities was revealed in various places in the course of the excavations on the site of the Airport.

Notable in particular was a small rural installation, located west of the church of Saints Peter and Paul. Its destruction by fire in the seventh century was possibly due to the Slav incursions, which caused serious problems in southern Greece during the 7th and 8th centuries.

In the Middle-Byzantine period (9th-12th century), Attica enjoyed a general recovery, which is documented on the site of the Airport by the increase in the number of habitation sites. Indicative is the re-occupation of two Late Roman farmsteads, at the north and south edges of the Airport, as well as the building, in the second half of the 11th century, of a large rural complex to the west of the church of Saints Peter and Paul.

Excavations conducted in a sector of this complex, showed that it was provided with an adequate infrastructure for performing domestic and agricultural tasks, and capacious storerooms with large clay storage jars.

The continuous use of this complex and the development it enjoyed during the 13th century bear witness to the site's special importance for the control of the region's agricultural production during the succeeding period.

It seems that after the conquest of Attica by the Latins in 1204 A.D., the complex came into the possession of a Frankish landowner, who made repairs and enlargements, mainly to the north, where new storage spaces and a tower to protect the property from predatory raids were constructed.

The violent destruction of the installation in the late 13th – early 14th century may well have been connected with the attacks that accompanied the region's capture by the Catalans in 1311 A.D.

The site was evidently not inhabited in the 14th century, a period in which Orthodox Christian Albanians (Arvanites) began to settle gradually in Attica.

In early Post-Byzantine times, after the Ottoman conquest of Attica in 1456 A.D., the founding on this spot of a church dedicated to Saints Peter and Paul created a new landmark for the region, of particular importance even today. The patronal church of Spata, linked with miracles which are kept alive in local tradition, was transferred to a new site, 340 metres further west, to facilitate the construction of the west runway of the Airport. The monument, in the architectural type of cross-in-square plan with two columns and dome, preserves only one full-bodied figure of St Charalambos, from its original decoration.

This is a work of the school of the painter Georgios Markos, executed in the 18th century. The location, in the interior of the church and all around its perimeter, of a large number of graves dating from the 11th century, bears witness to the presence of an organized cemetery which continued to function even after the building of the church, into late Post-Byzantine times.

The presence of organized settlement here in the 17th century is documented by a complex of buildings of storage-workshop character; the ruins of which were revealed in the northwest part of the Airport, while evidence of farming activity in recent times is provided by a large ruined barn of the 19th century, on a knoll on the east side of the site.

Eleni Gini -Tsofopoulou
Archaeologist

Οι ανασκαφές στην περιοχή του Ναού των Αγίων Πέτρου και Παύλου Σπάτων The excavations at Saints Peter and Paul church area, Spata

2 Αγροτικό συγκρότημα δυτικά του ναού, με οικοδομικές φάσεις από τον 7ο μέχρι τις αρχές του 14ου αι.
The farmstead west of the church, with structural phases from the 7th to the early 14th cent.

- Οικοδομική φάση Α (7ος αι. μ.Χ.)
Phase A (7th cent. A.D.)
- Οικοδομική φάση Β (Τέλη 11ου-μέσα 13ου αι. μ.Χ.)
Phase B (7th cent. A.D.)
- Οικοδομική φάση Γ (β' μισό, 13ου - αρχές 14ου αι. μ.Χ.)
Phase C (2nd half of 13th - early 14th cent. A.D.)

3 Η προς βορρά επέκταση του αγροτικού συγκροτήματος με Πύργο (β' μισό του 13ου - αρχές 14ου αι.)
The farmstead to the north and the Tower (2nd half of the 13th - early 14th cent).

1 Ο Ναός των Αγίων Πέτρου και Παύλου, πρώιμων μεταβυζαντινών χρόνων και ταφές βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.
The early Post-Byzantine church of Saints Peter and Paul and the Byzantine and Post-Byzantine cemetery.

Ο ναός κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του
The church in course of its transfer

Ο ναός στη νέα του θέση μετά τη μεταφορά του
The church at its current location after its transfer

Άποψη της περιοχής πριν από την έναρξη των ανασκαφών
View of the site prior to the excavations

Ανασκαφή ΒΔ του ναού: η επέκταση του αγροτικού συγκροτήματος με τον Πύργο (β' μισό 13ου - αρχές 14ου αι. Άποψη από αέρος
Excavation NW, of the church. The farmstead extension and the tower (2nd half of 13th - early 14th cent.). Aerial view

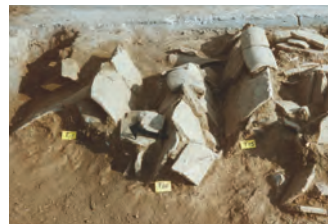
Ανασκαφή δυτικά του ναού: αγροτικό συγκρότημα του 11ου - αρχές 14ου αι. και κατάλοιπα μικρής εγκατάστασης του 7ου αι. Άποψη από αέρος
Excavation west of the church: farmstead (11th - early 14th cent.) and remains of a small settlement (7th cent.) Aerial view

Λεπτομέρεια αποθηκευτικών χώρων του αγροτικού συγκροτήματος
Detail of the farmstead storage rooms

Κιβωτιάσχημης και κεραμοσκεπείς τάφοι περιμετρικά του ναού
Cist and tile-covered graves around the church

Ο Άγιος Χαράλαμπος (λεπτομέρεια της ολόσωμης παράστασης στο μέτωπο του ΝΑ πεσσού του ναού). Τοιχογραφία του ζωγράφου Γεωργίου Μάρκου, 18ος αιώνας
St. Charalambos (detail, south-east pillar of the church). Wall painting attributed to the school of the painter Georgios Markou, 18th cent.

Αποθηκευτικοί πίθοι κατά χώρων και στιγμιότυπο από τη μεταφορά τους πριν από την κατάκλιση των αρχαίων
Storage jars in situ and during their transfer before the re-burial of the archaeological remains

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

